

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice šte. 15. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inserati: Šeststopenjska polit-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanji daje se popust. — Volja za Ljubljano v upravnistvu: za celo leto 6 gl., za pol leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom volja mesečno 9 kr. več. Po pošti volja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gl., za četrt leta 2 gl. 50 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 228.

V Ljubljani v sredo, 7. oktobra 1885.

Tečaj II.

Konferenca poslanikov v Carigradu.

Preteklo je blizu tri tedne, odkar se je raznesla po Evropi iznenadna vest o rumelijskem uporu. Tedaj je ta upor povsodi razširil silno bojazen, saj je bila gotovost miru po kromeriškem shodu tako zelo ukoreninjena, da si nihče ni mogel misliti, od kod bi bilo zdaj možno, da se pridrve pogubonosni oblaki vojske krvave. In ta bojazen gotovo ni bila neopravičena, kajti upor na Balkanskem poluotoku je vselej zlo, katero ne pride samo, katero jih pripelje s seboj še celo vrsto, in naj si je tudi tako malo krvav kakor oni v Plovdivu, nesreča je gotovo in znamenje bližajoče se splošne nevihte na Balkanskem poluotoku. Vsaka ura, vsak trenotek mogel je prinesiti poročilo o novem, razširjajočem se gibanju, o krvavem spopadu, kateri bi bil dal položaju na Balkanu nakrat vse drugo lice, kateri bi imel morda strašne posledice.

A kako se je v treh tednih spremenil položaj! Vstaja do zdaj ni zapustila poti „mirnega upora“, mir ni zdaj v nevarnosti, in bolgarski knez si tudi prizadeva, da valovi upora ne blusnejo čez bolgarsko-macedonsko mejo, kjer bi mogli provzročiti več škode. Evropa, katero so začetkom iznenadili ti dogodki v Rumeliji in Bolgariji, da-si je morda vedela, da morajo priti, a kedaj, tega ni vedela — Evropa našla je zdaj tudi naglo zopet zavest, uvidela položaj ter sklenila vso zadevo poravnati mirnim putem — sklicala se je konferenca poslanikov v Carigradu.

„Agence Havas“ poroča, da so poslaniki evropskih vlastij imeli že jedno sejo v Carigradu

— kaj so določili, ne ve povedati. Gotovo pa je, da so sestavili načrt, kako bi bilo moči obdržati položaj, zadovoljiti mirnim pōtem obe stranki in zagotoviti mir na Balkanu. Evropa ozirati se bode morala na dejanski položaj ter ga uvaževati; k rešitvi zamotanega vprašanja bi čisto nič ne pripomoglo razmotrivanje, je-li dogodka v vzhodni Rumeliji provzročil Aleksander in njegova vlada, ali pa so dobili od zunaj napotek. Vsekako je imela Turčija priliko in časa dovolj, da bi se bila temu uporu postavila nasproti z orožjem, a v Carigradu so najbrže uvideli, da bi pok njihove puške našel odmev po vsem Balkanu, da bi se upor razširil po vsem balkanskem poluotoku, katerega udušiti bi ne bilo možno; in v Carigradu uvideli so najbrže tudi, da bi potem mogla poseči po orožji tudi ona država, katera se je že nekoč toliko zanimala za svobodo Bolgarov. Sicer pa se treba spomniti, da se je Turčija že sprijaznila z mislijo, da izgubi vso Bolgarijo, saj je sprejela sanšefansko pogodbo, katera pa je bila potem popravljena po berlinski. Če bi bile vlasti, katere so podpisale berlinsko pogodbo, danes prišle do prepričanja, da bi sanšefanska pogodba ne bila nevarna za Turčijo niti za evropsko ravnotežje, zakaj se s to mislijo ne bi sprijaznila tudi Turčija?

Kočljivo bolgarsko vprašanje skušalo se bode torej rešiti diplomatičnim pōtem. Nastaje pač pri tem resno vprašanje, če bode konferenca poslanikov tudi imela moč pomiriti vse iste elemente na Balkanu, kateri so videli razvijati se bolgarske dogodke in kateri so danes oboroženi skoro uže od nog do glave. Če bi se odobril bolgarski upor in bi se izpolnile Bolgarom želje, gotovo bi se s

tem še bolj spodbujale one države, katerim berlinska pogodba ni posebno po godi. Bi li Srbija, Rumunija, Grčija in Črna Gora gledale z veselimi obličjem, kako si je Bolgarija s silo priborila tolike vspehe? Gotovo bi to le še bolj netilo nezadovoljnost, medsebojno ljubosumnost in nasprotovanje proti berlinski pogodbi. Mir bi gotovo ne bil za dolgo časa zagotovljen, mir — katerega vender želi vsa Evropa.

Ni nam še nič znano iz posvetovanj poslanikov v Carigradu; gotovo pa je, da so vse vlasti, katere so podpisale berlinsko pogodbo soglasno, tega mnenja, da se na vzhodu vzdrži še na dalje isti red, kateri se je odkazal balkanskim državam 1878. leta. In v takem zmislu so gotovo tudi pooblaščenca dobili svoja pooblastila od vladarjev. Pri tem pa se ne jemlje v poštev, da je v slednjih desetletjih posebno se pričel razvijati narodnostni princip in da elementi iste narodnosti vedno hrepene in teže vkup.

Ne bode lahko najti primerne poti, po kateri bi se mogel ohraniti prejšnji položaj. Izmed vseh raznih načrtov bil bi morda oni za zdaj še najbolj primeren in bi ugajal narodnostnemu principu, ne da bi Turčijo oškodoval, načrt namreč, po katerem bi se napravila med vzhodno Rumelijo in Bolgarijo osebna unija in da bi tačasni vladar obeh držav v vzhodni Rumeliji gospodoval kot glavni guverner Turčije. Če bi se ta načrt uresničil, ne mogla bi se Turčija pritoževati, da je izgubila nasproti berlinski pogodbi kaj ozemlja, druge balkanske države ne mogle bi se ljubosumno ozirati na Bolgarijo, češ, da si je pomnožila ozemlje in moč ter ne mogle bi zahtevati zá-

Listek.

Prokleta!

(Roman. Spisal Emile Richebourg; po E. Vacanovi predloži prosto poslovenil Janko Leban.)

(Dalje.)

Takrat so besede segale razločno do dna. Novo upanje poživi nesrečnika v vodnjaku. Glavo privzdigne ter se s ponovljeno močjo oklene kola.

„Da!“ odgovori.

In kakor vizija pridejo mu v spomin sanje Blanche-ine.

„Pogum!“ zavpije iz nova stari berač. „Storiti hočemo vse, da vas rešimo!“ — „Vrv prinesite, vrv!“ zahrplje tiho Rouvenat. „Vrzite mi vrv dol!“ — „Kje dobimo vrv?“ — „V omari pastirjevi.“ — „Za Boga svetega, tū se čas ne sme gubiti!“ zakliče Leon.

Oba moža jo udereta proti koči. Mardoche odpre duri, dočim prižge Leon voščeno užigalico.

„Napravi sem danes zjutraj svetilnico“, reče Mardoche; „ona je tam.“

Leon jo hitro prižge. Omara pastirjeva je bila zaprta. Mardoche udari z ramo po trhlenih vratih, in omara se odpre. Leon posveti.

Na dnu omare najdeta dolgo močno vrv, na konci katere je bila pritrjena železna kljuka. To je dokazovalo, da so vrv rabili prej za privzdigovanje vodnjakovega čebra. Tudi stare verige so bile še tū. Vzameta oboje ter stečeta zopet k vodnjaku.

Leon postavi svetilnico na vodnjakov kraj. Potem naredita na vrvi zanjko ter jo spustita v vodnjak.

„Pozor!“ zakliče Mardoche. „Vrv je tukaj!“ — „Slišim,“ odgovori Rouvenat.

Leon posveti v vodnjak. Mardoche začuti, kako Rouvenat vrv prime.

„Zanjka je na vrvi!“ zavpije v vodnjak. „Poskusite, da si jo ovijete okoli telesa, pod roke.“

Rouvenat tega ni mogel; potreboval je roke, da se je trdno držal na kolu.

„Ne gre, ne gre!“ jekne obupno. — „Mislim sem si!“ jadikuje Leon. — „Kaj je tū storiti?“ potoži Mardoche. — „Počakajte,“ reče mladenič.

To rekši, prime verigo, pritrdi jo na vitel, podá Mardoche-u svetilnico, rekši: „Takó, zdaj mi pa svetite tako dobro, kakor morete.“

S temi besedami stopi na vodnjakov kraj.

„Moj Bog, kaj li hočete storiti?“ zavpije Mardoche ves preplašen. — „Veriga je močna; brez

strahu!“ — „Nesrečnik! vi se hočete spustiti v vodnjak?“ — „Da!“ odgovori Leon.

Njegove roke primejo verigo in trenotek pozneje je uže plavalo njegovo telo nad globočino!

„Kakó hočete pa zopet zlezti gor?“ zavpije Mardoche, kakor iz sebe.

Mladenič se počasi spusti v vodnjak.

„Jaz sem telovadeč“, opomni.

Ovil si je verigo okoli života, da bi imel obé roki prosti. Bil je do prsij v vodi. Rouvenat je čakal, ne da bi se ganil. Mladenič vzame zdaj vrv ter jo dvakrat ovije okoli života starega moža. Gor pa je ležal Mardoche na tleh ter je svetil in strmel v globočino; mrzel pot mu je kapal po čelu.

Naposled se Leon oglasi: „Dovršil sem! Ne potrebujem več luči! Pritrdite gor vrv, jaz prihajam!“

Mardoche-u se srce olajša, vzdihne ter uboga.

Leon spleza gor po verigi ter kmalu potem se prikaže na vodnjakovem kraju.

Bil je bled kakor smrt, vlasje so se mu jezili ter voda je kapala z njega. Mardoche, ugle-dávši ga, veselo klikne.

„Dobro je zvezan,“ opomni mladenič. „Zdaj pa gre za to, da ga kvišku povlečeva. Toda, bova

se ozemlja — ohranil bi se *status quo*, odvrnila bi se nevarnost splošnega hrepenenja balkanskih držav po novih pridobitvah — ugodilo pa bi se vendar narodnostnemu principu Bolgarov.

O pijančevanju na Angleškem.

V domačih novinah pretresavalo se je v poslednjem času mnogokrat vprašanje, kako v okolišnici pitja žanja in pijančevanju sploh, in poročalo se je obširno, kako pijančevanje vedno v širše kroge prodira v naših pokrajinah. Da se je temu zlu energično postaviti v bran, osvedočen je vsak; — da bi se le skoro in uspešno zgodilo, dokler še ni prepozno. Pijančevanje je jedno najgrjnjih strasti, katere le malokdo ali morda noben več te vrste ljudi ne opusti, kajti prislovica „pijanec se spreobrne, kadar se v jamo zvrne“, je žalibog le preresnična. No tudi v drugih državah ta moderna strast prevladuje, in če človeku pridejo statistična poročila v roke in vidi grozne številke, skoro bi obupal nad človeštvom in bi sodil, da je doigralo svojo ulogo. Posebno Angleška je prava kužna zalega pijancev. Leta 1851 bilo je v Angleški 72 317 oseb — 44 450 moških in 27 797 ženskih — dejanih v zapor, ki so v pijanosti kalili javni red in mir. V letu 1876 — po preteku 25 let — poskočilo je uže to število na 104 174, med katerimi je bilo 36 880 žensk.

V Irski se je to število v 25 letih pomnožilo od 3046 na 8871; v Škotski od 27 643 na 58 630; med temi je bilo 18 452 žensk.

Razvidno je iz teh števil, da se je v 25 letih število pijancev v Angleški pomnožilo za tretjino, v Škotski se je podvojilo in v zeleni Irski potrojilo.

Opomniti treba, da ti statistični podatki ne obsejajo natančnega števila vseh pijancev, nego le one, navadno iz nižjih vrst, ki so razgrajali in katere je potem redarstvo zaprlo.

Umevno je, da razven stolnih mest dajo največje število fabriška mesta in pa ona z lukami.

V Liverpoolu zvršilo se je 20 551 zaporov v letu 1876, katero število je razmeroma večje nego v Londonu. V zakajenem in tužnem Manchesteru pomnožilo se je to število v 25 letih od 787 na 9702, med katerim znaša število žensk 26 %. Naj bode omenjeno, da slovi stanovništvo v tem mestu kot najnaprednejše.

Glasgow je na glasu kot najnerednejše mesto zveznega kraljestva; izmed 58 630 pijanih in v zapor odvedenih Škotov bilo jih je samo v Glasgowlu 36 682.

V nekem listu bilo je naznanjeno razmerje dolgotrajne življenja med onimi, ki nezmerno uživajo alkohol, in med zmernimi v obče.

Skoro gotova dolgotrajna življenja je pijancom ta-le:

Pri starosti 20 let žive le še blizu 15 let; pri 30 letih še 13 let, pri 40 še 16, pri 50 še 10, in pri 60 še 8 let.

Skoro gotova dolgotrajna življenja zmernih je pa taka:

Pri 20 letih žive še 44 let, pri 30 še 36, pri 40 še 28, pri 50 še 21, pri 60 še 15.

Te številke govoré jasno in umljivo.

To statistično poročilo konča z letom 1876; a gotovo je, da se je število ljudi pijančevanju udanih do leta 1885 še pomnožilo. — c.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Trgovinsko-političnim oddelkom avstrijskega in ogerskega trgovinskega ministerstva se je naročilo, naj izdelajo načrt novega carinskega tarifa, o katerem se bode pri carinski konferenci meseca novembra ali decembra posvetavalo ter se državnima zboroma predložil takoj po Božiči.

Liberalna stranka gospodske zbornice imela je konferenco, pri kateri so Schmerling, Unger in Plener govorili za to, če bi morda ne bilo potrebno, da pri budgetni debati ne pridejo v zbornico. Proti njim govorili so nekateri drugi člani. Do sklepa ni prišlo. In to so gospodje, kateri vedno poudarjajo svojo ustavovernost, zvestobo države, pa se ne hote združeno z drugimi strankami udeleževati za državo tako važnih posvetovanj in razprav.

V hrvatskem saboru ponavljajo se skandali. Včeraj vršila se je zopet seja. Galerije bile so prenapolnjene. Pri odobrenju zapisnika protestiral je Kamenar proti temu, da bi bil on žalil čast zbornice. Radošević je zahteval, naj se zapiše v zapisnik, da je bil ban iz zbornice izgnan. David Starčević protestiral je proti vsebini zapisnika ter na nečuvstvo nesramen način napadal večino in bana. Predsednik mu je pretil, da mu odvzame besedo, a Starčević je odgovoril, če mu vzame besedo, iskati si hoče pravice na ulici. Na to se je zapisnik potrdil. — Predsednik je naznanil potem naslednji nujni predlog, katerega so stavili Folnegovič in drugovi: „Ker se je včeraj čast banova in čast zbornice takó globoko žalila, da ban ne more ostati na čelu vlade, sklene naj sabor, takoj napraviti adresu do vladarja, v katerem sabor zahteva, naj se ban odstavi“. — Mazzura je predložil jednak predlog od njegove stranke. Predsednik predlaga, naj se o nujnosti glasuje jutri. Na to stavi predlog, naj se David Starčević, Grzanić in Kamenar izključijo iz sabora za 30 sej, Kumičić in Valušnik za 60 sej. Predlog se sprejme in na to se seja zaključí.

Tuje dežele.

Iz Belgrada se poroča, da so v Srbiji naseljeni Macedonci in Srbi iz Stare Srbije poslali do kralja adresu, v kateri ga prosijo, naj osvobodi Macedonijo in Staro Srbijo; ob jednom mu obetajo, da boče narod prinesiti za osvoboditev vsake žrtve.

Bolgarski knez Aleksander pisal je, kakor poroča „Pol. Corr.“ iz Plovdiva, lastnoročno pismo avstrijskemu in ruskemu cesarju, zagotavljajoč, da mu ni bilo prej nič znano, kaj s godi v Rumeliji, da so ga dogodki, vrnivšega se iz kopeli domov, popolnoma iznenadili. Resni dogodki so ga primorali, da je s svojim imenom to zakril, kar so drugi storili.

Grški kralj sklical je zbornico na 23. dan t. m. V pozivu se omenja, da se zbornica sklicuje zaradi tega, da sklene važne in nujne postavne načrte, tičeče se interesov kraljestva. Nacionalna banka posodi vladi 12 milijonov v zlatu in 12 milijonov v papirji. — Zastopniki Angleške, Avstrije in Rusije imeli so s kraljem daljše posvetovanje o položaji na vzhodu. Trdi se, da so mu priporočali zmernost.

Izid francoskih volitev prinesel je republikancem neprijetno iznenadenje. Do zdaj niso še znani izidi volitev iz okraja Seine. Izvoljenih pa je do zdaj 135 republikancev in 174 konservativcev. Na več krajih treba še ožjih volitev.

Turčija pričela se je oboroževati. Kakor se poroča, se je pričelo med turškimi četami na bolgarski meji živahno gibanje; iz tega hoté nekateri sklepati, da se Turčija pripravlja za slučaj, če bi se evropskim vlastem ne posrečilo mirnim potem rešiti bolgarsko vprašanje. Glavno vodstvo turških železnic dobilo je ukaz od vojnega ministerstva, naj bodo železnice pripravljene za slučajni transport vojakov.

Razne vesti.

— (Sleparija med berači.) Na Angleškem obstojé različna prostovoljna društva zoper posamezna hudodelstva in prestopke. Skoro največ posla ima londonsko društvo „Red Lion Square“, kojega naloga je zasledovati sleparje med berači. V tekočem letu ni omenjeno društvo nič manj kot 60 000 beračev izročilo policiji v kaznovanje. Pri tem poslu prišli so posamezni udje tega društva zelo originalnim sleparijem na sled. Tako je nek berač delal se, kakor bi jezika ne imel in je nosil seboj v sklenici špirita jezik, katerega so mu baje v bolnici odrezali. A ko so berača potem preiskali, prepričali so se, da ima čisto zdrav in zelo gibčen jezik v ustih, a oni, ki ga je v sklenici nosil seboj, bil ovčji jezik. A tako sleparije ne vrše se samo v Londonu, ampak tudi po drugih večjih mestih. Du-

li to mogla?“ — „O, jaz imam močne roke!“ — „Tedad pa: naprej!“

Oba primeta vrv ter povlečeta. Rouvenat ni se ganil ter tudi ni vzdahnil! revež se je bil onesvestil. Vsled tega je delo bilo težje.

„Težko je težko!“ hripne Mardoche. — „Jaz tudi nemam več moči,“ zamomlja mladenič.

Rouvenat ni bil še meter više. Mardoche zaplače. Zdajci prideta dva hlapca, luč opazivši, k vodnjaku. Slišala sta bila klic na pomoč, vstala ter zrla, odkod prihaja glas; ugledavši luč, urezala sta jo k vodnjaku.

„Hvala Bogu! Sama nebesa vas pošiljajo sim!“ zakliče Mardoche. — „Kaj pa je?“ — „Gospod Rouvenat je padel v vodnjak. Hitro, hitro, pomagajta nama!“

Tudi oba hlapca poprimeta in uže po malo minutah je ležal onesveščeni starček na tleh poleg vodnjaka.

„Mrtev je, mrtev!“ jekne Leon. Mardoche poklekne k ponesrečencu ter posluša na njega srčni strani.

„Ne!“ deje vstavši. „On je le v onesvesti. In skoraj zaukazovalno reče hlapcema: „Gospodičina Blanche ne smé izvedeti, kaj se je prigodilo. Nesita gospoda Rouvenata v ovčarsko hišo; položita ga onde na posteljo, strezita mu, dokler se

ne zavé ter more brez pomoči vrniti se na pristavo.“

Hlapca nista imela ničesar ugovarjati.

30.

V omari ovčarjevi našel je bil Mardoche celo obleko za Leona. Mladenič je moral sleči premočena svoja oblačila ter obleči najdeno obleko. Rouvenat, ki so ga bili položili na posteljo ter vlivali vina va-nj, pričel se je zopet gibati.

„Vse gre po sreči,“ dé Mardoche. „Kmalu odpré oči. Midva nemava tu nič več opraviti.“ Potem reče tiho Leonu: „Pojva!“

Vzame železne klešče pod pazduho, prime svetilnico, katero ugasne ter zapusti z Leonom kočo.

Nekaj minut kasneje odpré Rouvenat oči ter se zave.

Vzravna se na ležišči ter gleda okolo sebe. Svetilnica je le slabo razsvetljevala prostore.

Zdajci ugleda dva moža v somraku. „Mardoche!“ zamomlja, „Mardoche. . . . Potem glasno pristavi: „Vi ste me rešili. Zahvaliti se vam imam za življenje!“

To rekši stegne svoje roke. Tu se mu približa eden hlapcev ter izpregovori: „Midva sva, gospod Rouvenat. Stari prosjak je uže odšel.“ —

„Kako li vidva prihajata le-sim?“ povpraša starček nemirno. — „Slišala sva klice na pomoč.“ — „In Jacques Mellier? In Blanche?“ — „Ona-dva spita, brez dvojbe!“ — „Tedad ne vesta o ničemer?“ — „Ne, in zaradi tega nama je tudi Mardoche ukazal, naj vas le-sim prineseva, in ne v vašo sobo.“

Rouvenat pomirjen vzdahne. „To je prav!“ déje. „Vidva tudi nobenemu ne povesta; ne-li? Dobro si zapomnita: nobenemu!“ — „Prav, prav, gospod Rouvenat! Umeva! stvar bi gospodičino Blanche-o in gospoda Melliera preveč oplašila. . . .“ „Tako je! Vidva sta brdka mladeniča!“ — „Vi ste naš gospodar, gospod Rouvenat; midva vas morava ubogati! In potem, saj veste, kako smo vam vsi udani!“ — „To je res! Bodita uverjena, da vaju ne pozabim!“ — „In kako se počutite sedaj?“ — „Še nekoliko sem slab. . . . Pa ta slabost kmalu mine. O Bog, kako sem se rešil preteče smrti! In to po Mardoche-u, ubogem možu! . . . Zakaj li je zopet odšel? Skoro gotovo, da se mu ne zahvalim! Uže prav, uže prav! Jaz vem, kaj mi je storiti. . . . Kako li je prišlo, da sem se naenkrat bil onesvestil? Nisem mogel več dihati, Povejta mi, kaj se je prav za prav zgodilo!“

(Dalje prihodnje.)

najsko „rešilno društvo“ ima posebno „črno“ knjigo, v katero zapisuje sleparje in med temi je posebno mnogo taci, ki se delajo božjastne. Pogostoma se zgodi ob železničnih postajah in na javnih prostorih, da se vrže na tla tak navidezni bolnik in dostikrat je uže prišlo do prepira med usmiljenim občinstvom in re-darji, ki so simulanta uže od prej poznali in vsled tega niso z njimi kot z bolnikom postopati hoteli. Ravno pri božjasti je neki zelo težko uganiti, je li bolezen istinita, ali le navidezna. Profesor pl. Nussbaum, ki je pred nedolгим v Monakovem spisal zelo zanimljiv slučaj o simuliranji te bolezni, navaja zelo zanimljiv slučaj o simuliranji te bolezni. Poznal je namreč nekega jetnika, ki je zaradi tega večkrat delal se bož-jastnega, da se mu je privolilo kot bolniku marsikatero poboljšanje v jedi in pijači. Nazadnje udal se je sam, da ni bolan in da se je le delal takega ter je potem v pričo zdravnikov tako izvrstno simuliral to bolezen, da se niso mogli dovolj prečuditi. Ravno kaznilnice so one šole, kjer se ta sleparija najbolj goji in uči.

— (Roparji so ga odgnali.) Pred nedolгим napalo je sina necega angleškega tovarnarja v Smyrni, ko se je šel z dvema prijateljema sprehajati, osem ro-parjev, ki so ga seboj odveli. Prijateljema se je bilo posrečilo odnesti peté. Dosedaj roparji ujetniku niso še nič zalega storili, a zahtevajo zanj od njegovega očeta svoto 250000 frankov. Sin sam je pisal očetu ter pro-sil ga, da naj ne obotavlja dolgo, ker je baje roparjev popolnoma resna volja, odrezati mu glavo. — Pač ne-prijeten položaj.

— (Moč nekaterih živalic.) Francoski na-ravoslovec Pateau poskušal je s posebnimi napravami moč mnogih žužkov in je opazoval pri tem zelo za-nimljive stvari. Prepričal se je pred vsem, da so naj-manjši žužki primeroma najmočnejši. Hrošča je vpregel v orehovo lupino, v katero je deval majhne uteži in je pri tem dobil, da hrošč primeroma 21krat več vleče, nego konj. Še močnejša je bučela, katera vleče primeroma 30krat več nego konj. Konj je vstani potegniti šest sed-mink svoje teže, hrošč pa 14krat toliko, kolikor je sam težak in bučela 20krat toliko. Še čudoviteja pa je neki ta razmera pri mravljinu in drugih manjših žužkih.

— (Sežiganje mrličev med Judi.) Ju-dovska občina v Livornu na Laškem obrnila se je s prašanjem do rabinstva v Turinu, se li smejo trupla umrlih Judov sežigati. Rabinstvo je odgovorilo da ne, ker se sežiganje mrličev nikakor ne da v soglasje spraviti z dotičnimi judovskimi pravili. Ob enem je rabinstvo prepovedalo Judom udeleževati se sežiganja mrličev.

Domače stvari.

— (Modrost „Slov. Naroda.“) Včerajšnji „Slov. Narod“ bil je zopet jedenkrat v zadregi za svoje lokalne notice, zato lotil se je znova našega lista. A ta naloga mu ni bila posebno lahka, kajti v potu svo-jega obraza prebrati je moral vse številke našega lista, zadnjih 14 dnij, da je prišel srečno do necega stavka, katerega je spoznal primernim, da skaže nad njim svojo modrost in učenost. V št. 215. od 22. septembra t. l. namreč nahaja se med „Političnim pregledom“ opazka, da Rusija namerava po zimi l. 1886. prirediti splošno ljudsko štetev in da se je za to uže izdelal načrt, ka-teri se predloži državnemu zboru, da ga pregleda. „Slovenski Narod“ spodtika se nad temi našimi be-sedami in želi zvedeti, kje smo to epohalno novico zajeli. Tej radovednosti „Slov. Naroda“ lahko ustrezemo s tem, da mu iz ravno pri rokah nam ležeče knjige — in ker je knjiga nemška, nemški — navajamo sledeče: „Die höchste Behörde Russlands ist der Reichsrath, eine beratende Behörde, die aus dem Präsidenten des Ministerrathes, den volljährigen Grossfürsten, den Mini- stern und einer Anzahl Militärs- und Civilbeamten ersten Ranges zusammengesetzt ist, die vom Kaiser auf Lebenszeit zu Reichsraths-Mitgliedern ernannt werden. Der Reichsrath hat alle administrativen und legislati- ven Angelegenheiten zu verhandeln, bevor sie dem Kaiser zur Bestätigung vorgelegt werden.“ To se glasi slovenski: „Najvišja oblast Rusije je dr- žavni zbor (ali kakor bi se lahko tudi imenoval: državno svetovalstvo), ki je posvetovalna oblast in ki sestoji iz predsednika ministerskega sveta, polnoletnih velikih knezov, ministrov in iz nekaterih vojaških in civilnih dostojanstvenikov prve vrste, katere imenuje car

dosmrtnimi člani državnega zbora. Državni zbor razpravlja o vseh upravnih in zakonodav- stvenih zadevah, predno se predloži jo carju v potrjenje.“

S tem upamo, zadostili smo radovednosti „Sloven- skega Naroda“, ne da bi se obračali še na druge nje- gove „duhovite“ (!) opazke. Konečno mu le še svetuj- jemo, da drugipot, kadar hoče še z nami polemizovati, zajema iz boljših virov, kakor je „Škrat“. Vsekako pa velja za „Slov. Narod“ tudi to pot, kakor uže čes- krat: *Si tacuisses...*

— (Trtna uš.) V seji Hohenwartovega kluba dné 28. m. m. sprožil je posl. M. Vošnjak vprašanje o zemljiškem davku pri vinogradih, katere je napala trtna uš. Po zdaj obstoječih zakonih o zemljiškem davku sme se zemljiški davek spremeniti samo vsakih 15 let, torej bi morali vinogradniki, kojim je trtna uš do zdaj uničila vinograde, plačevati še celih 9 let visoki davek od vinogradov. Posl. Vošnjaku se to ne zdi primerno, in on meni, naj bi se izdala določba, da neha visoki davek od vinogradov, takoj ko jih napade trtna uš. Vošnjak meni, da sta dve poti, kako bi bilo možno to uravnati; jedna pot bi bila, da se vložijo interpelacija do finančnega ministra, druga pa, naj se predloži spre- memba dotičnega, do zdaj veljavnega zakona. Na to se je vršila o tem predmetu debata, katere se je živahno udeleževalo več poslancev. Skoro vsi govorniki so bili jedini, da se nekaj mora storiti, ali pa naj se vložijo interpelacija ali se predloži prememba zakona, to pre- pustilo se je posebnemu odseku v presojo. V ta odsek bili so potem izvoljeni poslanci: M. Vošnjak, Vito- žić in dr. Poklukar. Ta odsek ima torej nalog o tem se posvetovati z vlado ter potem v Hohenwartovem klubu staviti potrebne predloge.

— („Narodni Dom“.) Od krajevske podruž- nice „Narodnega Doma“ v Ljubljani došel nam je na- slednji dopis: Več gospodov, ki so želeli knjižic, pra- šalo nas je, in to posebno v zadnjem času, kako da jim je s knjižicami postopati in doneske pobirati. Bodi jim povedano, da imajo natančen in lahko umljiv navod v ta namen na notranjih straneh platnic vsake knjižice. Kakor uže večkrat naglašano, cel način pobiranja je jako priprost in kontrola pri vsem tem jako natančna. Tudi zadnji teden ni ostal brez vspeha. Razposlanih je tedaj uže blizu 300 knjižic, od teh, kar je jako spod- budljivo znamenje, skoro četrtnina z desetkrajcarskimi markami. Tudi je došla podružnici zopet nova (šesta) knjižica s krajevcarskimi markami (št. 128) polna, in sicer, kar zasluži posebne pohvale za trudoljubivo za- nimanje in pospoševanje naše ideje, uže kot druga iz Zagorja pri Litiji (poverjenik g. M. P.) Z veseljem zabilježimo, da se v novjšem času za naše namene prav živo potezajo slovenski vseučiliščniki in da nam je došlo od njih z Dunaja zdatno naročilo. Hvala jim. Naj jih posnemajo vsi oni narodnjaki, ki narodne de- narne žrtve lože vtrpè, ki pa do sedaj še neso darovali ničesar za ta namen, ter naj pridno naročajo in pol- nijo knjižice. Narod slovenski bo jim gotovo hvaležen. (Denar in oglasila pošiljati je gosp. dr. Josipu Starétu, blagajniku „Narodnega Doma“ v Ljubljani.)

— (Pouk za babice) s slovenskim učnim je- zikom pričel se je dné 1. t. m. Oglasilo se je 18 kan- didatinj, izmed katerih sta se dve kot pisave nezmožne zavrnilo.

— (Požarna kronika.) Iz kameniškega okraja se nam piše: Dne 3. t. m. nastal je v skednji kočarja Ivana Mraka v Vodica h o g e n j , ki je v kratkem upepelil poslopje in uničil mnogo krme in tudi žita. Vsa škoda se ceni na 600 gld. Kako je ogenj nastal, se ne vé.

— (Nesreča.) Iz kranjskega okraja se nam poroča z dné 4. t. m.: Včeraj podal se je 52letni mlinarski pomagač Fran Velkovrh, ki je služil pri mlinarji Ivanu Bizjaku v Mavčiču pod jez med kolesa, da bi nekaj popravil. Po nepredvidnosti pride preblizu kolesa, katero ga prime in pod se potegne. Stisnilo ga je takó, da je bil precej mrtev.

— (Pevska zveza za Trst in okolico.) Začasni odbor te zveze je uže izdelal pravila in skle- nil v svoji zadnji seji, da se skliče prvi občni zbor zveze v nedeljo 11. t. m. točno ob 10. uri dopoldne v prostore del. podp. društva (ulica Molin piccolo št. 1, prvo nadstropje). Na dnevnem redu bode posvetovanje in sklep o pravilih. Na občni zbor so vabljeni vsi udje

pevskih društev okolice, potem vsi udje tržaških dru- štev, katera pristopijo k zvezi in taki gospodje, ki niso v nobenem takem društvu, pa žele pristopiti k zvezi kakor podporniki. Kdor vé, kolike važnosti je narodno petje za širjenje narodne ideje med tržaškimi Slo- venci, gotovo bode z veseljem pozdravljal in podpiral pevsko zvezo.

Književnost.

Slovenski časopisi leta 1885.

(Dalje.)

18.) Gospodarski List. Glasilo c. kr. kmetij- skega društva v Gorici. Izhaja v zvezkih po jeden pot za mesec v Gorici, V. leto v 8. — Založnik ces. kr. kmetijsko društvo; odgovorni urednik Anton Klobučar, tiskar Paternolli.

19.) Gospodarski Glasnik za Štajersko. Glasilo za kmetijstvo in deželno kulturo. Izhaja c. kr. kmetijska družba štajerska. Ureduje Friderik Müller. V Gradci. Izhaja vsak mesec dne 8. in 24. v 8°. Cena za vse leto 2 gld.

20.) Kres. Leposloven in znanstven list. Sodelo- vanjem prof. dr. Gregorja Kreka in župnika Davorina Trstenjaka ureduje Jakob Sket, c. kr. gimnazijalni pro- fesor v Celovci. Mesečnik, vsak zvezek ima po 3 do 4 póle v 8. — Izhaja, zalága in tiska tiskarna družbe sv. Mohorja V. leto v Celovci. Velja za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld., po knjigarnah vsak snopič 40 kr.

21.) Ljubljanski Zvon. Leposloven in znan- stven list. Izhaja v Ljubljani V. leto vsakega meseca prvi dan v zvezkih, po 4 tiskovne pole vélike osmerke obsežnih, ter stoji za vse leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 30 kr., za četrt leta 1 gold. 15 kr. — Lastniki in založniki Janko Kersnik, Fr. Levec, Josip Stritar; izdajatelj in odgovorni urednik Fr. Levec, ces. kr. realčni profesor; tiska „Narodna Tiskarna“ v Ljubljani.

22.) Mir. Izhaja 10. in 25. dan vsakega meseca IV. leto v Celovci na celi poli ter velja vse leto 1 gld., pol leta 50 kr. Izdajatelj in urednik Filip Haderlap; tiskarna družbe sv. Mohorja v Celovci.

23.) Kmetski Prijatelj (Der Bauernfreund). Izhaja vsako drugo in četrto nedeljo v meseci v Celji, IV. leto, ter stoji za vse leto 1 gold. — Izdajatelj in odgovorni urednik dr. Edvard Glantschnigg, založnik in tiskar Janez Rakusch v Celji.

24.) Škrat. Izhaja vsako prvo in tretjo soboto v meseci III. leto v Ljubljani na polovici pole s po- dobami ter stoji vse leto 3 gld., pol leta 1 gld. 50 kr., četrt leta 80 kr. — Izdajatelj in lastnik Srečko Ma- golič in drugovi; odgovorni urednik Srečko Magolič; „Národna Tiskarna“ v Ljubljani.

25.) Slovenski čebelar in sadjerejec. Gla- silo čebelarskega in sadjerejskega društva za Kranjsko. Izhaja vsak mesec po jedenkrat na polovici pole v vé- liki 8. III. leto v Ljubljani ter stoji po 1 gld. 30 kr. na leto. — Izdajatelj Janez Modic, društveni predse- dnik; odgovorni urednik Anton Klein; lastnina „Čebe- larskega in sadjerejskega društva za Kranjsko“; tiskata Klein in Kovač v Ljubljani.

26.) Slovan. Izhaja II. leto v Ljubljani 1. in 15. dan vsakega meseca. Cena mu je za vse leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 30 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr. — Izdajatelj in lastnika Ivan Hribar in dr. Ivan Tavčar; urednik Anton Trstenjak; tisk „Národna Tiskarna“ v Ljubljani. (Dalje prihodnjič.)

Izkaz

o stanji in premoženji društva „Narodni Dom v Ljubljani“ dné 30. septembra 1885.

1.) Naloženo pri kranjski hranilnici in različnih slovenskih posojilnicah (obresti niso priračunjene)	32 659 gld. 58 kr.
2.) v obligacijah kranjske zemljiščne odveze z dné 1. novembra 1851	5 250 „ — „
3.) v gotovini	158 „ 96 „
vkup	38 068 gld. 54 kr.

Poleg tega inventar.

V Ljubljani dné 30. septembra 1885.

Za upravni odbor društva „Narodni Dom v Ljubljani“:
Dr. Josip Staré, blagajnik. Dr. Alf. Mosché, predsednik.

Za pregledovalni odsek:

Fr. Ks. Souvan, odbornik. Dr. Jarnej Zupanec, predsednik.

(Slovenski listi se prosijo, da blagovolijo ponatisniti pred- stojéči izkaz.)

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 7. oktobra. (Iz poslanske zbornice). Med vladnimi predlogami je tudi predloga o podaljšanju začasno ustavljenih porotnih sodnij na Dunaji, v Korneuburgi in Dunajskem Novem mestu. — Plenar in drugi interpeljuje vlado, kako se misli v bodoče obnašati nasproti narodnostnim bojem v Česki in vedno bolj nevarnemu položaju tamošnjih Nemcev. — Keil predlaga zakon, po katerem bi država morala plačevati deželne in občinske davke in doklade od državnoželezniškega prometa. — Kinderman predlaga, naj se podrži česka Severna železnica.

London, 7. oktobra. „Morning-Post“ poroča, da se parlament razpusti najbrže dne 1. novembra. — „Standard“ trdi, da se Salisbury danes izreče v Newportu, kjer bode govoril, da se more združenje Bolgarije in vzhodne Rumelije zgoditi le na tak način, da ostane sultanova avtoriteta nedotaknena. Željam drugih narodnostij po odškodnini ali popravi mej se ne bode ugodilo.

Pariz, 6. oktobra. „Agence Havas“ poroča iz Carigrada: Spomenica poslanikov ne predlaga nikakega načrta rešitve. Poslaniki pa bodo najbrže zahtevali obširne instrukcije, da pripravijo podstavo praktičnemu sporazumu.

Pariz, 6. oktobra. Izvoljenih je bilo 135 republikancev in 174 konservativcev. Treba je 226 ožjih volitev. Samo iz Seine-departementa ni izid volitev še znan.

Kopenhagen, 6. oktobra. Giers odpotuje danes zvečer, in sicer, kakor se čuje, v Friedrichsruhe. Tudi bolgarska deputacija zapusti danes zvečer mesto.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 7. oktobra.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	81.25
„ „ „ srebri	82.10
Zlata renta	108.70
5% avstr. renta	98.95
Delnice narodne banke	858.—
Kreditne delnice	280.30
London 10 lir sterling	125.95
20 frankovec	10.02
Cekini c. kr.	6.02 ⁵
100 drž. mark	62.—

Umrli so:

Dne 5. oktobra. Rozalija Padar, delavka, 52 l., Kravja dolina št. 24, vodenica. — Marija Babšek, delavka, 74 l., Poljanska cesta št. 23, mrtud.

Dne 6. oktobra. Josipina Udovč, delavka, 19 let, Merosodne ulice št. 1. — Anton Merluzzi, sin hiš. posestnika, 18 l., Krojaške ulice št. 6, vnetje podtrebušnice.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Neha	Mo-krina v mm
6. oktobr.	7. jutraj	736.48	12.2	jzpd. sl.	obl.	
	2. pop.	735.44	18.8	zpd. sl.	jasno	0.00
	9. zvečer	736.58	12.4	jzpd. sl.	„	

Marije Matjan-ove

katera je včeraj po noči ob 3/4 10. uri, previdena s sv. zakramenti za umirajočo, v 41. letu svoje dobe po dolgi, mučni bolezni mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb bode v četrtek 8. oktobra dopoldne ob 9. uri iz hiše umrše št. 17 v Gorenji Šiški.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v šentvidski cerkvi.

Predraga umrla je priporočena v pobožen spomin vseh sorodnikov, prijateljev in znancev.

Gorenja Šiška v dan 7. oktobra 1885.

Jakob Matjan
posestnik
soprog.

Jakob, France, Janez
sinovi.

Marija
hči.

(157)

Št. 545.

Razglas.

(156) 3-1

Dne 12. oktobra t. l. se prično zopet v Sežani redni mesečni sejmi za živino.

Zupanstvo v Sežani dne 5. oktobra 1885.

Župan.

Umetne
zobe in zobovja
vdevlje po najnovejšem **amerikanskem** načinu brez vsakih bolečin ter izvršuje **plombovanja** in vse **zobne operacije** (39) 53
zobozdravnik A. Paichel,
poleg Hradskega mostu, 1. nadstropje.

Kisla voda, kopelišče Radvanj
s svojo jako obilo „natro-lithion-kislino“. Garodovi poskusi so dokazali, da je ogljeno-kisla „Lithion“ pri protinskih bolečinah najboljše in najgotovje zdravilo. 59—26 (81)
Radvanj je najboljša namizna voda. Popis in tarifi zastoj in franko
Pojasnita daje upraviteljstvo vrelca v Radvanju.
Vsled oblega ogljenokislika, natrona in lithiona je rad-vanjska kislina voda kot specifikum pri: protinu, kamni v žolci, mehurji in ledvicah, zlati žili, bramborici, bruhoru, zlatenici, želodečnih boleznih in pri kataru v obci. Kopelji, stanovanja, restavracija cenó.
Zaloga: F. Plantz, Stari trg, Ljubljana.

Lekarna Trnkóczy
zraven rotovža v Ljubljani
prodaja in vsak dan razpošilja zdravila s pošto na deželo; dalje
salicilno ustno vodo, aromatična, vpljiva ožvljavajoča, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 velika steklenica 50 kr., (115) 12
salicilni zobni prašek, splošno priljubljen, vpljiva zeló ožvljavajoča in napravi zobe blesteče bele, à 30 kr.

Za prihodnje leto 1886.

V zalogi

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani

je izšla:

Slovenska

Pratika

za navadno leto 1886.

Cena eni Pratici 13 kr. — Razpečevalcem dajemo našo Pratico jako cenejšo.

Knjigotržnica

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bambergova

Ljubljana

Kongresni trg šte. 2

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh na tukajšnjih in vnanjih učilnicah, posebno na c. kr. višji gimnaziji, c. kr. višji realki in tukajšnji c. kr. možki in ženski učiteljski vadnici, zasebnih, ljudskih in meščanskih šolah vpeljanih

šolskih knjig

v najnovejših izdajah, na pol ali trdo vezanih, po zeló nizkih cenah.

Zapisniki uvedenih učnih knjig oddajejo se brezplačno.

(137) 16—15

V našem založništvu se dobiva:

Odkritje Amerike.

Predelal **H. Majar.**

Trije deli — 436 strani, 8°. Vsi trije zvezki v platno skupe vezani 1 gld. 60 kr., po pošti 10 kr. več; posamični zvezki pa po 60 kr., oziroma po pošti 65 kr.

O tej knjigi piše prvi naš leposlovni list „Ljubljanski Zvon“:

„Lep dar slovenski mladini. Vsak prijatelj naše mladine in književnosti naše bode zategadelj hvaležen franciskanskemu patru Hrizogonu Majarju, da je lepo knjigo Campejevo priredil slovenski mladini. Prišla je na svetlo v Ljubljani pri Bambergu in ves naslov jej je: „Odkritje Amerike.“ Predelal H. Majar. Poučno zabavna knjiga v treh delih o I. Kolumbu, II. Kortesu, III. Pizaru. Papir kakor se taki knjigi spodobi, močan, tisk lep, pravilen, razločen, vsa vnanja oblika prijetna in prikupljiva in cena blizu 30 tiskovnih pol obsežni, trdno v platno vezani knjigi ne previsoka. Ako se ozremo po naši književnosti, pritegniti moramo, da razun Ciglar-Tomšičeve „Sreče v nesreči“ ne poznamo knjige, ki bi tako prijala mladim slovenskim bralcem, kakor Majarjevo „Odkritje Amerike.“ Preverjeni smo, da se ta lepa knjiga skoro udomači po slovenskih hišah in šolskih knjižnicah.“

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani.

Blago za ženske in moške obleke

le iz trajne ovčje volne, za moža srednje velikosti

310 metrov { za gld. 4.96 iz dobre ovčje volne; za „ „ 8.— „ boljše „ „ „ „ 10.— „ fine „ „ „ „ 12.40 „ jako fine „ „ „ „

Peruvijen iz najfine ovčje volne v najmoderniših bojah, najnoveje za **gospejne suknene obleke, meter po gld. 2.20 in gld. 2.40.**

Črni kožuhati Palmerston-tricot, čista ovčja volna za **gospejne zimske plašče, meter po 4 gld.,** loden za **gospejne plašče zoper dež in oblačila.**

Popotne ogrinjače, komad po gld. 4, 5, 8 in do gld. 12.—. Najfineje obleke, hlače, prevlekače ali svrhne suknje, blago za suknje in dežne plašče, tiil, loden, komis, predenino, cheviot, tricot, ogrinjače za dame in biljardne preproge, peruvijen, toskin priporoča

Ustanovljeno **Jan. Stikarofsky** — 1866 —

fabriška zaloga v Brnu.

Vzorki franco. Vzorki (ogledniki) razpošiljavajo se gg. krojaškim mojstrom **nefrankovano.** Pošiljatve proti povzetji čez 10 gld. franco.

V zalogi imam sukna vedno za več nego 150 000 gld. av. v. in umeje se, da mi pri veliki svetovni trgovini ostane mnogo sukneneh **ostankov**, dolžih od 1 do 5 metrov, in sem torej primoran, take ostanke po **jako nizkih fabriških cenah** razpečavati. Vsak pametno misleč človek mora sprevideti, da od tako malih ostankov **ni možno** razpošiljati **vzorkov** na ogled, ker bi marveč vsled nekoliko stotin naročenih teh vzorkov ne ostali v kratkem nijedni vzorki a je torej skozi in skozi **sleparija**, ako firme sukneneh blaga inserirajo suknene ostanke; v tacih slučajih so vzorki odrezani od celih kosov a ne od ostankov, torej je namen takega postopanja očividno. (125) 24—10

Ostanki, ki ne ugajajo, se zamenjavajo ali pak se pošlje nazaj denar.

Dopisi vsprejemljajo se v nemškem, ogerskem, českem, poljskem, laškem in francoskem jeziku.